



Column: Bitcoin en de fiscus

Door: Mr. H.J.A. Nacken, Belastingadviseur bij PKF Wallast

De eerste bekende ruil van bitcoin voor een fysiek product was op 22 mei 2010, toen een Brit 10.000 bitcoins betaalde voor twee pizza's. Omgerekend naar een actuele koers is dat een prijs van ruim € 100.000.000. Dat is een enorme koersstijging, in een relatief korte periode. Ook de totale waarde van alle cryptovaluta wereldwijd (waar bitcoin er één van is), is hard gestegen is . De zogenaamde market cap was in de eerste week van januari 2018 meer dan \$ 800 miljard. Begin juli 2017 was dat nog geen \$ 100 miljard en begin november 2017 \$ 200 miljard. Dat is maal 8 in een half jaar tijd en maal 4 in slechts 2 maanden. Het aantal cryptovaluta stijgt ook explosief, net als het aantal platformen dat de handel hierin faciliteert. Indrukwekkende en interessante cijfers. Bitcoin heeft ook de aandacht getrokken van de belastingdienst¹.

In deze column ga ik daarom in op de fiscale kant van cryptovaluta. Daarbij beantwoord ik de vraag hoe waarde en rendement worden belast. De technische kant van de cryptovaluta en technologie laat ik buiten beschouwing. Ook de btw wordt hierna niet besproken, maar daar wil ik toch één opmerking over kwijt. Het Europese Hof van Justitie heeft inmiddels de parallel getrokken tussen bitcoin en 'betaalmiddelen', waardoor de handel in bitcoin of de bemiddeling van die handel vrijgesteld van btw plaatsvindt. Of deze benadering ook geldt voor andere cryptovaluta en of er ook buiten de Europese Unie op gelijke wijze over wordt gedacht is wat mij betreft echter nog geen uitgemaakte zaak.

Speculatieve winst en vermogensbelasting

Veel particulieren hebben wat spaargeld omgezet in bitcoins, om deze later weer te verkopen met winst als gevolg van prijsstijgingen. Er is meestal geen concreet plan om waarde toe te voegen. Het zijn transacties met een kans op winst en een risico op verlies. Dit heet speculeren en dit soort speculatiewinst wordt in Nederland normaliter niet belast.

¹ Link: [Besluit Ministerie van Financiën 30 oktober 2017, inzake WOB-verzoek met betrekking tot cryptogeld](#)

Link: [Bijlagen bij WOB-verzoek](#)



Het bezit van bitcoins leidt echter wel tot belastingheffing, want bitcoins en andere cryptovaluta worden namelijk belast in box 3 van de inkomstenbelasting. In box 3 wordt niet de gerealiseerde winst belast, maar een fictief rendement over de waarde van vermogen. Op 1 januari van een fiscaal jaar wordt bekeken hoe groot het privévermogen van een particulier is en daar wordt een fictief rendement over berekend op basis van een staffel. Het belastingtarief over het rendement is 30%. Het effect is per saldo een vermogensbelasting naar de volgende tarieven (2018).

Schijf	Vermogen	Fictief rendement	Effectief tarief
Vrijstelling	€ 0 - € 30.000	0%	0%
Schijf 1	€ 30.000 - € 100.800	2,02%	0,60%
Schijf 2	€100.800 - € 1.008.000	4,33%	1,30%
Schijf 3	> € 1.008.000	5,38%	1,61%

Hoe werkt nu de belastingheffing over cryptovaluta? Dat gaat als volgt. In uw aangifte inkomstenbelasting geeft u de stand van uw vermogen aan per 1 januari (0:00uur), inclusief cryptovaluta. Er zijn (nog) geen specifiekere regels voor welke koers van welk handelsplatform hiervoor gebruikt moet worden. De koersen tussen de verschillende platformen kunnen namelijk aanzienlijk fluctueren. Het staat u echter niet vrij om zondermeer de laagste koers op 1 januari van een jaar te kiezen. In de praktijk verwacht ik weinig discussie met de belastingdienst als u de koers gebruikt van het handelsplatform waar u uw cryptovaluta aanhoudt of heeft verworven. Verder maakt de waarde(schommeling) de rest van het jaar niet meer uit, zelfs niet als de waarde misschien op 2 januari al 100% stijgt of 100% daalt. Voor de belastingheffing is in beginsel pas weer relevant de waarde op 1 januari van het volgende jaar.

Cryptovaluta winsten en winstbelasting?

Vermogen wordt dus in beginsel belast in box 3. Belastingheffing kan ook plaatsvinden in box 1 als er sprake is van een belangrijke mate van actieve bemoeienis om het vermogen te laten stijgen. Er is dan sprake van meer dan normaal vermogensbeheer. Het exacte omslagpunt valt niet aan te geven, maar dit hangt af van een combinatie van kwaliteit en/of kwantiteit van kennis en ervaring, geïnvesteerde (al dan niet eigen) tijd en aangeschafte hulpmiddelen. Elke casus is uniek en elke combinatie van deze factoren kan dus in theorie zorgen voor verschuiving van vermogen uit box 3 naar box 1, waar het werkelijke rendement tegen een tarief tot 52% belast wordt. Waar uiteindelijk de grens ligt is natuurlijk aan de rechter, maar een paar aannames durf ik wel te maken.

1. Als u bijzondere (voor)kennis hebt die het speculatieve aspect aan een transactie ontnemt, dan zal de winst in box 1 belast moeten worden. De huidige 'crypto-cowboys' met goudkoorts lijken overigens regelmatig overtuigd van het bezit van bijzondere kennis en een 'zekerheid op winst'. Als die kennis echter niet meer is dan een goed onderbouwde inschatting van algemeen bekende omstandigheden, dan blijft het fiscaal normaal gesproken speculeren in box 3.
2. Maakt u er een dagbesteding van om in cryptovaluta te handelen, dan moet u er rekening mee houden dat de winst wordt belast in box 1.



3. De aankoop en inzet van IT-apparatuur met het doel om cryptovaluta te delven (minen), zal mogelijk de grens naar box 1 overschrijden. Zodra de crypto munten gedolven zijn, kan de waarde daarvan weer terug schuiven naar box 3 (bijzonderheden daargelaten).
4. Beheert u tegen vergoeding het vermogen of de IT-apparatuur voor anderen, dan is die vergoeding belast in box 1.
5. Als u een van bovenstaande activiteiten verricht in uw eigen bv, dan wordt het resultaat normaliter belast met vennootschapsbelasting. Wel is een goede administratieve vastlegging van groot belang. Latere uitkeringen uit de bv zijn belast met aanmerkelijk-belangheffing (box 2).

Valkuilen:

Ten aanzien van aannames #1 – 3 geldt dat het feit dat winst in box 1 belast wordt, niet automatisch betekent dat een verlies in dat geval ook in box 1 van overig inkomen zoals loon afgetrokken kan worden. Als langere tijd bitcoin-inkomsten zijn verantwoord in box 1, lijkt het wel logisch om een onverhoopt negatief resultaat ten laste van box 1 te brengen.

Speculeren met cryptovaluta gebeurt in beginsel in box 3, ook als iemand anders het beheer over jouw vermogen voert. Dat wordt anders als die beheerder jouw vermogen vermengt met dat van nog meer speculanten waar hij het beheer voor voert en jij hebt niet specifiek goedkeuring gegeven voor het toetreden van een nieuwe speculant of wijziging van de onderlinge verhoudingen. In die situatie wordt het samengebrachte vermogen in beginsel als een vennootschap behandeld en belast. De werkelijke collectieve winst wordt dan belast met vennootschapsbelasting (tarief 2018: 20% - 25%). Vervolgens wordt u voor uw deel in het collectief belast in de inkomstenbelasting (afhankelijk van procentueel belang in box 2 of in box 3).

Tot slot

Iedereen heeft een eigen verantwoordelijkheid om een juiste belastingaangifte te doen. De Belastingdienst laadt tegenwoordig de gegevens van bankrekeningen automatisch in, maar de gegevens van handelsplatformen voor cryptovaluta niet. Daarvoor moet u dus zelf zorgen. Het is ook verstandig dat u dit daadwerkelijk doet. De blockchaintechnologie die de basis vormt voor cryptovaluta heeft namelijk als kenmerk dat alle transacties via die blockchain altijd en voor iedereen inzichtelijk zijn. In theorie kan ook de Belastingdienst dus van elke Nederlander zijn cryptovaluta historie en handelsactiviteit inzien. Uit Duits onderzoek is gebleken dat circa 40% van de bitcoin-gebruikers geïdentificeerd kon worden. Goed om te weten dat de Belastingdienst met betrekking tot cryptovaluta (vermogen of winst) mogelijk twaalf jaar maar in ieder geval vijf jaar terug kan kijken om alsnog belasting te heffen. De boete voor het onjuist doen van aangifte kan oplopen tot 300% van de te betalen belasting per jaar.

Denk dus goed na of laat je goed adviseren als je bitcoin-miljonair wilt worden en voorkom dat je eindigt met een belastingschuld!

